

DIGIPILOTTI 2019 loppuraportti

Päivi Maria Rannanheimo &
Emmi Juutilainen

SISÄLTÖ

1. TAUSTAA
2. TAVOITTEET
3. TOTEUTUS
 - 3.1 Ryhmät
 - 3.2 Laitehankinnat
 - 3.3 Koulutukset
 - 3.4 Ohjausryhmä ja tablettipilotin työryhmä
 - 3.5 Vierailut ryhmissä syksyllä 2019
 - 3.6 Muu toiminta ja yhteistyö
4. PILOTTIRYHMILTÄ SAATU PALAUTE
 - 4.1 Koulutus ja tuki
 - 4.2 Kokemukset tablettien käytöstä
 - 4.3 Toiveet jatkoa varten
5. TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

1. TAUSTAA

Luetaan yhdessä -verkostossa on vuoden 2019 aikana toteutettu digipilottihanke, joka käynnistyi helmikuun 2019 alussa projektisuunnittelija Emmi Juutilaisen aloitettua työnsä 80% työsuhteessa (josta 20% verkoston viestintää). Digipilotin käynnistämisen mahdollisti sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA:n myöntämä rahoitus, jolla saatiin hankittua tarvittavat laitteet sekä palkattua puoleksi vuodeksi projektisuunnittelija. Tätä ennen digipilottia oli suunniteltu ja pohjustettu verkostossa muutaman vuoden ajan ja verkosto oli myös yhteistyökumppanina ja asiantuntijana Länsi-Uudenmaan koulutusyhtymä Luksian Osallisena verkossa -projektissa (2015–2018).

Alunperin puolen vuoden mittaiseksi kaavailtu digipilotti osoitti, että työntekijäresurssille on tarvetta tämän jälkeenkin. Luetaan yhdessä -verkosto saikin digipilotille jatkoa vielä syksyksi 2019 Jenny ja Antti Wihurin rahastosta myönnetyn projektirahoituksen ansiosta. Tällä rahoituksella palkattiin syksyllä 2019 pilotin jatkamiseksi ja loppuunsaattamiseksi uusi projektisuunnittelija Päivi Rannanheimo (4 kk työsuhteeseen, 80 % työajalla). Uusi projektisuunnittelija aloitti työnsä elokuun puolivälissä.

Digipilotin taustalla oli Luetaan yhdessä -verkostossa havaittu tarve tarjota tukea opiskelijoidemme digitaalisten taitojen vahvistamiseen verkoston suomen kielen opetusryhmissä. Digitaaliset taidot ovat tärkeitä kansalaistaitoja nykyajan yhteiskunnassamme, jossa yhä useampi palvelu on siirtynyt verkkoon ja ilman riittävää tukea muun muassa monilla maahanmuuttajilla on suuri riski jäädä tämän kehityksen ulkopuolelle. Myös suomen kielen opetuksen ja opiskelun tueksi on verkossa tarjolla yhä enemmän monipuolisia materiaaleja ja sovelluksia, joita verkostomme kielenopetuksessa voisi hyvin hyödyntää muun opetuksen tukena, jos ne vain löydetään ja niitä opitaan käyttämään. Verkoston digipilotissa onkin pyritty vahvistamaan myös ryhmien vapaaehtoisten opettajien digitaalisia taitoja.

Digitaalisten taitojen opettaminen ja tukeminen edellyttävät myös tarkoitukseen sopivia laitteita, joita on ollut aikaisemmin saatavilla ja käytössä vain harvalla opetusryhmällä. Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA:n myöntämä rahoitus mahdollisti laitteiden hankinnan 15 ryhmälle. Suurin osa laitteista hankittiin keväällä, mutta tämä rahoitus riitti myös syksyn pienimuotoisiin laitehankintoihin digipilottiin vasta silloin mukaan tulleita ryhmiä varten. Digipilotissa laitteiksi hankittiin tablettitietokoneita oheistarvikkeineen, ja tästä syystä pilotista on käytetty myös nimeä tablettipilotti.

Tämän loppuraportin pohjana on toiminut digipilotissa keväällä 2019 työskennelleen projektisuunnittelija Emmi Juutilaisen laatima väliraportti. Sitä on tähän loppuraportin muotoon jatkanut ja täydentänyt hänen seuraajakseen digipilottia jatkamaan tullut projektisuunnittelija Päivi Rannanheimo.

2. TAVOITTEET

Verkoston digipilotin tavoitteina oli:

- 1) selvittää, mitkä ovat parhaita tapoja hyödyntää tabletteja suomen kielen opetuksessa ja kuinka monta laitetta ryhmissä olisi hyvä olla
- 2) opettaa digitaitoja opiskelijoille ja rohkaista heitä käyttämään laitteita ja digimateriaaleja myös vapaa-aikanaan
- 3) opettaa digitaitoja vapaaehtoisille ja tutustuttaa opetuksessa hyödynnettäviin verkkomateriaaleihin.

Määrällisinä tavoitteina pilottiin pyrittiin saamaan mukaan 10–15 opetusryhmää, 70 vapaaehtoista ja 150 opiskelijaa. Tavoitteena oli, että ryhmät olisivat mahdollisimman heterogeenisiä ja maantieteellisesti eri alueilta.

Tabletteja päätettiin testata demoilla, jotka koostuvat erilaisista teemoista, sovelluksista ja sivustoista. Tabletteja pyrittiin testaamaan erilaisilla kokoonpanoilla: yksilökäytössä, pienryhmissä ja yhteiskäytössä koko opetusryhmän kesken.

3. TOTEUTUS

3.1 Ryhmät

Digipilottia edelsi vuoden 2018 lopussa tehty kysely, jolla kartoitettiin ryhmien kiinnostusta olla mukana pilotissa. Kiinnostuneita ryhmiä oli alunperin yhteensä 10, joista kaikki pääsivät mukaan pilottiin. Tämän lisäksi mukaan lähti vielä viisi ryhmää. Pilottiin osallistuneista ryhmistä 7 oli pääkaupunkiseudulta: Espoonlahti (kaksi eri ryhmää), Vantaan Pähkinärinne, Vantaan Silkinportti (kaksi eri ryhmää), Vantaan Myyrmäki ja Helsingin Kalliola. Muualta Suomesta mukana olivat ryhmät Porvoosta, Iisalimesta, Hämeenlinnasta, Vaasasta, Lappeenrannasta ja Kotkan alueelta (kolme ryhmää: Aittakorpi, Karhula ja Kotkan saari), jossa digipilotti käynnistettiin varsinaisesti vasta syyslukukauden puolella.

Jokaisesta ryhmästä valittiin vapaaehtoinen ”digiyhteyshenkilö”, joka toimi ensisijaisena yhteyshenkilönä projektisuunnittelijan ja oman ryhmänsä välillä.

Ryhmien kesken oli eroja sen suhteen, mitä laitteita niissä oli ollut ennen digipilottia käytössä, millaisia digitaitoja ryhmien vapaaehtoisilla sekä opiskelijoilla oli entuudestaan ja millaisia olivat aiemmat kokemukset verkkomateriaaleista ja niiden käytöstä kielen opetuksessa ja opiskelussa. Samoin myös ryhmien sisällä oli kauttaaltaan varsin monenlaista lähtötasoa digilaitteiden käyttöön niin opiskelijoilla kuin vapaaehtoisillakin. Opiskelijat tulevat monenlaisista taustoista muutenkin ja samassa opetusryhmässä on tavallisesti myös kielitaidoiltaan varsin monentasoisia opiskelijoita, joista jotkut esimerkiksi opettelevat suomen kielen ohella luku- ja kirjoitustaitoa.

Osassa ryhmistä on käytetty aikaisemmin vapaaehtoisten omia kannettavia tietokoneita, tabletteja ja älypuhelimia. Myös monilla opiskelijoilla on ollut älypuhelimia käytössä tunneilla hetkittäin. Käyttötarkoituksina on ollut mm. tiedonhaku sekä kielenkääntäminen sähköisten sanakirjojen avulla ja käännohjelmilla. Yhdessä ryhmässä digitaaliset menetelmät olivat jo entuudestaan hyvin tuttuja vapaaehtoisen opettajataustasta ja omasta mielenkiinnosta johtuen ja näin ollen oppimispelejäkin oli kokeiltu jo ennen digipilottia.

Digipilottia edeltävässä kyselyssä ryhmät kertoivat haluavansa käyttää tabletteja mm. itseopiskelumahdollisuuksien esittelemiseen, sähköisen asioinnin harjoitteluun, pienryhmien eriyttämiseen, videoiden tekemiseen, kieliopin harjoitteluun, oppikirjojen tekstien kuunteluun, tiedonhakuun, käsitteiden opettamiseen kuvien avulla, oppimispeleihin, sähköisten oppimisympäristöjen käyttöön ja arkielämän digitaitojen harjoitteluun.

Vastauksissa korostui erityisesti sähköisen asioinnin ja muiden arkielämän digitaitojen harjoittelu ja tämä otettiin huomioon digipilotin ensimmäisiä demoja tehtäessä. Käytännönläheinen digitaitojen harjoittelu on verkostolle luontevaa siinäkin mielessä, että sen kielen opetuksessa pyritään myös vahvistamaan ennen kaikkea arkielämässä tarvittavaa kielitaitoa.

Kysely vahvisti verkoston näkemystä siitä, että digilaitteille on todellakin tarvetta ja lukuisia käyttötarkoituksia, jotka tukevat kielen oppimista ja voivat myös helpottaa opiskelijoiden eriyttämistä tasoryhmiin.

3.2 Laitehankinnat

Digipilotti alkoi helmikuun 2019 alussa laitteiden hankinnalla ja koulutusaikataulun sopimisella. Laitehankintoihin liittyen verkostossa oli jo aikaisemmin päätetty, että hankittavien tablettien käyttöjärjestelmänä on Android. Tähän päätökseen vaikutti huomattavasti edullisempi hinta verrattuna Applen iPadeihin, mutta myös tuttuus: kokemusten mukaan monilla verkoston opiskelijoilla on käytössä Android-puhelin, mikä tekee vastaavan tabletin käytöstä helpompaa.

Tämän lisäksi pilotin käynnistyttyä päätettiin, että sujuvan käytön mahdollistamiseksi laitteissa täytyy olla riittävästi muistia (keskusmuistia vähintään 2GB ja tallennustilaa 32GB), näytön on oltava mahdollisimman suuri (vähintään 10 tuumaa), käyttöjärjestelmä on mielellään uusin (tuolloin Android 8.1 Oreo) ja laitteeseen tulee voida kiinnittää kuulokkeet. Lisäksi suurimmassa osassa tabletteja tuli olla paikka sim-kortille nettiyhteyttä varten. Noin puolella pilottiryhmistä ei ole langatonta verkkoyhteyttä käytössään ja vapaaehtoisia ei voi velvoittaa käyttämään omia puhelimiaan nettiyhteyden jakamista varten, vaikka se onkin itsessään tärkeä ja opettamisen arvoinen digitaito kenelle tahansa.

Näihin kriteereihin pohjautuen päädyttiin kokeilemaan kolmea eri mallia, joista hankittiin yhteensä 40 tablettia (kolme jokaiseen ryhmään lukuun ottamatta yhtä isoa ryhmää, joka sai käyttöönsä kuusi tablettia). Oheistarvikkeiksi hankittiin kuulokkeita ja kuulokkeen jakajia, joiden avulla tabletilla voidaan tehdä esimerkiksi kuuntelutehtäviä parina tai yhdessä opettajan kanssa. Yhdessä tablettimallissa on mukana kosketusnäyttökynä, jonka toivotaan auttavan esimerkiksi venäläistaustaisia opiskelijoita kyrillisten kirjainten kirjoittamisessa käännöksiä varten.

Aikaisemmista suunnitelmista poiketen kaiuttimille ei ollutkaan tarvetta, sillä tablettien äänentoisto oli yllättävän hyvä ja riittävä ainakin pienryhmän käytössä. Tästä syystä kaiuttimia ei digipilotin alkaessa hankittu.

Lähes kaikki digipilottiin valitut ryhmät tulivat mukaan kevään aikana ja saivat laitteet tuolloin koulutuksen yhteydessä. Syksyllä 2019 digipilottiin tuli vielä mukaan Kotka, jonne hankittiin vielä kolme tablettia lisää. Tässä kohtaa tablettimallin valinta oli helppo tehdä keväältä saatujen kokemusten perusteella ja lisäksi ryhmän toiveena oli mahdollisuus käyttää tablettikynää, joten sellaiseen malliin päädyttiin. Aluksi Kotkasta oli ajateltu tulevan yksi ryhmä mukaan pilottiin (tai useampi sillä ajatuksella, että tabletteja kierrätettäisiin ryhmissä), mutta lopulta Kotkan alueelta mukaan tulikin kolme ryhmää, joille alkuun siis oli mahdollista antaa vain yksi tabletti / ryhmä. Myöhemmin syksyllä toisesta ryhmästä haluttiin kuitenkin tarjota kolmea tablettia jonnekin, missä ne pääsisivät runsaampaan käyttöön ja näin Kotkan alueen ryhmiin saatiin loppuvuodesta kaksi tablettia / ryhmä.

3.3 Koulutukset

Digipilotin projektisuunnittelija piti keväällä kaikille siihen mennessä mukaan tulleille pilottiryhmille noin kolme tuntia kestävästä koulutuksesta, joissa pääpaino oli laitteiden käyttöönoton harjoittelussa. Tarkoituksena oli opettaa tabletin käytön perusteita ja esitellä muutamia kielenopetuksessa käytettäviä sovelluksia sekä kolmea ensimmäistä demoa, joita oli tarkoitus kokeilla ryhmissä.

Koulutuksia järjestettiin keväällä vajaan kuukauden aikana yhteensä 10, osan ryhmistä ollessa samassa koulutuksessa. Syksyllä järjestettiin vielä yksi pääpiirteittäin samansisältöinen alkuperähditys Kotkan alueen uusien digipilottiryhmien kiinnostuneille vapaaehtoisille. Koulutuksiin osallistui yhteensä 77 vapaaehtoista.

Koulutuksen sisältö vaihteli hieman ryhmästä ja sen osaamistasosta sekä mielenkiinnon kohteista riippuen. Kaikissa koulutuksissa käytiin kuitenkin läpi seuraavat osa-alueet:

- Ryhmälle luotu Google-tili, jonka mukana tulee Gmail-sähköpostiohjelma ja Drive-verkkokansio, jonka kautta projektisuunnittelija voi jakaa materiaaleja kaikille pilottiryhmille.
- Jokaiselle tabletille luotu Oppimismateriaalit-kansio, mistä löytyy seuraavat sovellukset ja linkit: Yle Areena, Kahoot, Quizlet, Google Kääntäjä sekä linkit Luetaan yhdessä -verkoston materiaalipankkiin, Osallisena verkossa - materiaaleihin, Papunettiin ja Papumarkettiin.
- Tabletin käynnistäminen, yhdistäminen nettiin, Android-painikkeet, käytännön harjoittelua Papumarketilla ja/tai Quizletilla, Googlen puhehaun testausta, Google Kääntäjä ja erityisesti sen keskusteluominaisuus

Joidenkin ryhmien kanssa käytiin läpi tietokilpailusovellus Kahootia. Kolmea demoa (liitteet 1-3) käytiin läpi soveltuvin osin. Sähköisen asioinnin osalta joissain ryhmissä tutustuttiin mm. TE-toimiston sivustoon ja työnhakuun, S-pankin demoversioon sekä Kelan demoversioon, kunnes sekin poistui verkosta Wilman demon lisäksi.

Koulutuksiin osallistuneet saivat tablettien ja niiden oheistarvikkeiden lisäksi mukaansa muutaman sivun ohjeistuksen laitteiden käytöstä ja digipilotin periaatteista (liite 4). Kukin ryhmä sai lisäksi kansion, jossa oli printattuna ohjeistukset ja demot sekä kassin tablettien mahdollista kuljettamista varten.

Koulutuksissa sovittiin myös tablettien säilytyksestä. Suurimmalla osalla ryhmistä oli Luetaan yhdessä -ryhmän kokoontumispaikassa lukollinen kaappi käytössä ja yhdelle ryhmälle vuokrattiin sellainen erikseen. Koulutuksen jälkeen osallistujista moni otti tabletin kotiinsa, jotta voi tutustua sen käyttöön tarkemmin.

Syksyllä projektisuunnittelija kävi vierailulla jokaisessa kevään aikana digipilottiin mukaan tullessa ryhmässä ja tiedusteli etukäteen, olisiko ryhmissä tarvetta johonkin tietynlaiseen tukeen tai kaivattaisiinko mahdollisesti lisäopastusta vapaaehtoisille tablettien käyttöön. Toiveiden mukaan joissakin ryhmissä järjestettiin opastusta tablettien käyttöön uudelleen syksyn aikana. Projektisuunnittelija teki syksyllä myös toivotun tablettien käytön perusohjeistuksen, jossa oli mukana muutama lisävinkki tablettien käyttöön (liite 5) ja jakoi tämän kaikille ryhmille.

3.4 Ohjausryhmä ja tablettipilotin työryhmä

Projektisuunnittelija raportoi tablettipilotin etenemisestä säännöllisesti Luetaan yhdessä -verkoston ohjausryhmälle, joka antoi myös vinkkejä pilotin toteuttamiseen.

Projektisuunnittelijan tukena oli myös erillinen työryhmä, johon osallistui muutamien ohjausryhmän jäsenten lisäksi Luetaan yhdessä -verkoston toiminnanjohtaja ja asiantuntija sekä yhden Luetaan yhdessä -ryhmän vetäjä, jolla on paljon kokemusta digilaitteiden ja -sovellusten hyödyntämisestä opetuksessa.

Tablettipilotin työryhmä keskusteli kevään aikana Padlet-seinällä. Keskustelun aiheina oli mm. jo tehdyt ja suunnitteilla olevat demot sekä niiden toimivuus Luetaan yhdessä -opetusryhmissä.

3.5 Vierailut ryhmissä syksyllä 2019

Syksyn 2019 aikana digipilotin projektisuunnittelija kiersi tapaamassa kaikkiin pilottiin osallistuneiden Luetaan yhdessä -ryhmien vapaaehtoisia ja osallistui lähes kaikissa paikoissa myös oppitunnille tavaten samalla ryhmien opiskelijoita. Näin projektisuunnittelija pääsi tutustumaan ryhmiin ja näkemään käytännössä, miten eri ryhmissä toimitaan. Tämä mahdollisti monipuolisemman käsityksen muodostamisen ryhmien toiminnasta, mahdollisista tarpeista ja tilanteesta suhteessa pilotin tavoitteisiin sekä auttoi tarjoamaan tarvittavaa tukea digipilotin edetessä. Vieraileminen ryhmissä nähtiin tarpeellisena myös keväällä digipilottiryhmien vapaaehtoisilta saadun palautteen perusteella.

Lähes kaikkien vierailujen yhteydessä projektisuunnittelija pääsi mukaan ryhmien oppitunneille ja siten myös samalla havainnoimaan, millä tavoin tabletteja käytetään ryhmissä. Joidenkin vierailujen yhteydessä myös kerrattiin toiveiden mukaan tablettien peruskäyttöä tai projektisuunnittelija saattoi auttaa pienimuotoisissa teknisissä pulmissa tai tablettien säätöjen kanssa. Enimmäkseen tapaamiset olivat kuitenkin vapaamuotoisia ja keskustelevia.

Vierailut osoittautuivat hyväksi ja tarpeellisiksi monista syistä. Lisäopastuksen ja pienten teknisten pulmien ratkomisen ohella merkittävintä ainakin useimpien ryhmien kohdalla tuntui olevan yleisluontoisempi tuki sekä kannustaminen ja innostaminen tablettien käyttöön. Useimpien tapaamisten jälkeen vapaaehtoiset kertoivat saaneensa uutta puhtia ja intoa tablettien käyttöön ja jotkut toivoivat samantien, että projektisuunnittelija tulisi käymään toistekin, jotta useampia vapaaehtoisia saataisiin innostettua mukaan.

Vierailut ryhmissä olivat antoisia. Jokaisessa ryhmässä on aivan omanlaisensa henki ja niin olivat myös keinot toteuttaa digipilottia.

Ryhmillä on jokaisella omat puitteensa ja tilanteensa, mutta monessa ryhmässä osa vapaaehtoisista tarvitsi kesäloman jälkeen uudelleen tukea ihan tablettien peruskäytön kanssa, jotta tablettien käyttö ylipäätään olisi mahdollista ja mielekästä ja se sujui myös yhdessä opiskelijoiden kanssa. Jotkut taas olivat vasta vähitellen alkaneet kiinnostua tablettien käytöstä opetuksessa. Joillakin puolestaan oli ehkä ehtinyt alkuinnostus eri syistä hieman lopahtaa tai se ei ollut päässyt vielä oikein kunnolla syttymäänkään ja vastuu digipilotista oli siten joissakin ryhmissä jäänyt harvojen harteille.

Projektisuunnittelijan vierailut ryhmissä ja keskustelut vapaaehtoisten kanssa syksyn aikana olivat tarpeellisia ja tuntuivat antavan uutta puhtia ja kiinnostusta tablettien käyttöön useissa ryhmissä. Tällaiselle tuelle ja lempeälle rohkaisulle myös ilmaistiin selvästi olevan tilausta nyt ja jatkossa. Joissakin ryhmissä tabletteja kuitenkin käytettiin jo luontevasti ja luovasti osana muuta kielen opetusta ja innostusta oli yhä monipuolisempaankin käyttöön. Myös tällaisissa ryhmissä tapaaminen tuntui kuitenkin olevan paikallaan, että voitiin yhteisesti keskustella digipilotin toteutumisesta käytännössä.

3.6 Muu toiminta ja yhteistyö

Digipilotin koordinoimisen lisäksi projektisuunnittelijat (ensimmäinen keväällä ja toinen syksyllä) osallistuivat usean eri digiverkoston tapaamiseen ja pienimuotoiseen yhteistyöhön. Keväällä 2019 projektisuunnittelija osallistui eri toimijoiden digiverkoston kokoukseen, ikäteknologiakeskuksen koordinoimaan järjestöjen digiverkoston tapaamiseen sekä erinäisiin muihin tilaisuuksiin. Projektisuunnittelija osallistui myös Luetaan yhdessä -verkoston pisteen suunnitteluun Maailma kylässä -festivaaleilla toukokuun lopulla. Siellä kävijöille esiteltiin kielen oppimista tablettien ja Quizlet-sovelluksella tehdyn leikkimielisen kisan avulla.

Syksyllä projektisuunnittelija osallistui esimerkiksi Pohjanmaan digituen pilottihankkeen tapaamiseen Vaasassa, jossa suunniteltiin digiyöstävien koulutusta. Projektisuunnittelija järjesti myös tapaamisen vastaavan hankkeen Uudenmaan digitukipilotin työryhmän kanssa loppuvuodesta. Lisäksi Hämeenlinnan kaupungin maahanmuuttajatyön erityissuunnittelijan kanssa sovittiin uuden alueellisen Myintegration -verkkopalvelun esittely joihinkin Hämeenlinnan Luetaan yhdessä -ryhmiin. Hämeenlinnan ryhmistä yksi oli varsinaisesti mukana digipilotissa ja tämän ryhmän tapaamisessa pidettyyn esittelyyn myös projektisuunnittelija osallistui osana digipilottia. Mahdolliselle tulevalle yhteistyölle on luotu pohjustusta näiden lisäksi myös esimerkiksi eri tavoin digitaalisen osallisuuden vahvistamisen parissa työskentelevien tahojen yhteisen Margit-verkoston

suuntaan. Projektisuunnittelija ja Luetaan yhdessä -verkoston toiminnanjohtaja tapasivat syksyllä myös Moomin language school -sovelluksen edustajan palaverin merkeissä.

Luetaan yhdessä -verkoston liikkuvuushankkeen (Erasmus+) myötä digipilotin kevään projektisuunnittelija osallistui kesäkuussa opintomatalle Kreikkaan, jossa matkaryhmä tutustui paikallisiin kotouttamisen ja kielen opetuksen parissa työskenteleviin järjestöihin. Syksyn projektisuunnittelija sekä kahden eri pilottiryhmän vapaaehtoiset olivat puolestaan syksyllä mukana vastaavalla opintomatalla Berliinissä. Tämä mahdollisti diginäkökulman pohtimisen ja verkostoitumisen myös kansainvälisesti.

Marraskuussa 2019 järjestetyssä Luetaan yhdessä -verkoston vuotuisessa syysseminaarissa digipilotin projektisuunnittelija piti kaksi digityöpajaa, joihin olivat tervetulleita osallistumaan kaikkien Luetaan yhdessä -ryhmien vapaaehtoiset. Näissä työpajoissa pohdittiin hieman digipilottivuotta ja sen myötä saatuja kokemuksia sekä sitä, mitä olisi tärkeää ottaa huomioon, jos digipilotti saisi tulevaisuudessa jossain muodossa jatkoa siten, että sitä voitaisiin laajentaa myös verkoston muihin ryhmiin. Tähän kerättiin kommentteja Mentimeter-kyselyllä ja vapaaehtoisilta tulleiden toiveiden perusteella projektisuunnittelija teki vielä Luetaan yhdessä -verkoston nettisivuille linkitetyn, kaikille verkoston vapaaehtoisille suunnatun kyselyn samasta aiheesta. Tätä toivottiin siksi, että kaikilla olisi yhtäläinen mahdollisuus kommentoida aihetta myös seminaarin jälkeen. Näistä kyselyistä saatavia vastauksia voidaan varsinaisen digipilotin palautekyselyjen vastausten (näistä lisää seuraavassa luvussa) ohella hyödyntää jatkossa, mikäli verkoston digipilotin laajentamista päästään jossain vaiheessa suunnittelemaan konkreettisemmin.

Digipilotin yhtenä tehtävänä oli myös sen pohtiminen, kuinka ryhmiin hankittuja laitteita voisi hyödyntää opiskelijapalautteen keräämisessä. Tätä varten projektisuunnittelija laati sähköisen kyselyn, jossa vain vähäisenkin kielitaidon omaava opiskelija voi kertoa tunteestaan oppitunnin jälkeen emojin avulla. Halutessaan opiskelija voi täydentää vastaustaan kertomalla sanallisesti, mikä oli oppitunnilla helppoa tai vaikeaa. Opiskelijakysely on avoin kaikkien ryhmien opiskelijoille ja se löytyy Luetaan yhdessä -verkoston nettisivuilta osoitteesta: <https://luetaanyhdessa.fi/opiskelijakysely/>.

Opiskelijakyselystä tehtiin sellainen, että sitä voi jatkossa muokata erilaisiin tarpeisiin ja vaihtaa kysymyksiä vaikka säännöllisesti. Muokkaus oikeudet ovat Luetaan yhdessä -verkoston työntekijöillä.

4. PILOTTIRYHMILTÄ SAATU PALAUTE

Pilottiryhmille tehtiin palautekysely toukokuussa 2019 ja uudelleen pilottivuoden lähestyessä loppuaan, marras-joulukuussa 2019. Näissä kahdessa kyselyssä painotettiin hieman eri näkökulmia, mutta pääpiirteittäin sisällöt olivat hyvin samankaltaiset. Kyselyiden tarkoituksena oli kerätä tietoa tablettien käytöstä ryhmissä: kokemuksista, kohdatuista haasteista ja onnistumisista sekä mahdollisista lisälaite-, tuki- ja koulutustarpeista. Samalla kysyttiin myös ajatuksia ja toiveita jatkon suhteen, sekä kiinnostusta tablettien käyttöön ryhmissä pilottivuoden jälkeen.

Kyselyihin toivottiin molemmilla palautekierroksilla vastauksia kootusti, yksi vastaus ryhmää kohden, ja tämän lisäksi pilottiryhmille jaettiin linkki vapaamuotoiseen ja anonyymiin kyselyyn, johon saivat vastata kaikki tablettipilotin piirissä olevat vapaaehtoiset. Kaikki ryhmät vastasivat ryhmäkohtaiseen kyselyyn ja anonyymiin, vapaamuotoiseen kyselyyn tuli lisäksi sekä keväällä että syksyllä kaksi vastausta. Kyselyiden kaikkiin kohtiin ei ollut pakko vastata, joten vaikka kaikista 15 ryhmästä on saatu palautetta, joihinkin kyselyn osioihin on vastauksia tullut vähemmän.

Palautetta on näiden kyselyiden lisäksi saatu myös tapaamisten ja muun yhteydenpidon myötä.

Syksyn aikana olosuhteissa tapahtuneiden muutosten vuoksi kolmessa ryhmässä tabletit eivät olleet käytössä lainkaan tai juuri lainkaan ja kaksi näistä ryhmistä halusi luovuttaa tabletit loppuvuodesta muihin ryhmiin, jotta ne pääsisivät paremmin käyttöön. Tilanteista keskusteltiin erikseen ryhmien vapaaehtoisten kanssa. Digipilotin loppupalautetta pyydettiin kuitenkin kaikilta ryhmiltä, jotta saataisiin muodostettua mahdollisimman kattava kokonaiskuva pilotista. Jatkoa ajatellen on tärkeää pystyä huomioimaan myös erilaisia haasteita, joita ryhmät voivat kohdata niin digiasioissa kuin ryhmän olosuhteiden muuttuessa.

Tässä luvussa avataan molemmista kyselyistä saatua palautetta ja nostetaan esiin joitain olennaisia poimintoja. Pääosin palaute keväällä ja syksyllä oli hyvin samansuuntaista. Palautteen esittelyn ohella seuraavissa alaluvuissa on myös joitakin täydentäviä kommentteja saatuaan palautteeseen, jotta digipilottiin sisältynyt toiminta ja oleelliset siitä heränneet ajatukset tulisivat mahdollisimman huolellisesti esitellyiksi.

4.1 Koulutus ja tuki

Keväällä 2019 kyselyyn vastanneista ryhmistä 58,3% oli sitä mieltä, että lyhyt koulutus antoi hyvät valmiudet tablettien käyttöön ja niiden hyödyntämiseen opetuksessa. Vastanneista 33,3% piti koulutuksesta saatuja valmiuksia ”jokseenkin hyvinä” ja yksi vastaaja vastasi omin sanoin.

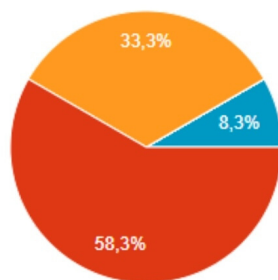
KYSYMYKSET

VASTAUKSET

12

Tablettipilotin alkuvaiheessa projektisuunnittelija kävi pitämässä ryhmälle lyhyen koulutuksen. Kuinka hyvät valmiudet koulutus antoi tablettien käyttöön ja niiden hyödyntämiseen opetuksessa?

12 vastausta

- Erittäin hyvät
- Hyvät
- Jokseenkin hyvät
- Tyydyttävät
- Koulutus ei antanut mitään valmiuksia
- Koulutukseen osallistujat saivat mielestään melko hyvät valmiudet tablettien käyttöön. Keväällä tablettien käyttäminen jäi kuitenkin yksittäisten opettajien kokemusten hakemiseksi...

Koulutusta pidettiin yleisesti ottaen hyvänä.

Vapaissa vastauksissa koulutusta pidettiin hyvänä, mutta monissa vastauksissa liian lyhyenä. Vastauksissa kävi hyvin ilmi vapaaehtoisten eroavaisuudet digitaidoissa: yksi ryhmä kertoi kaikkien vapaaehtoisten olevan kokeneita tabletin tai pc:n käyttäjiä, kun taas toisessa ryhmässä tabletin käyttö on ollut täysin uutta.

Vastauksista kävi ilmi, että vaikka tablettien käyttöönotto sujuikin vaivattomasti, niiden hyödyntäminen opetuksessa jäi osan mielestä epäselväksi. Yhdessä vastauksessa kerrottiin myös demojen käytön jääneen epäselväksi, kun niitä ei ollut mukana kaikille osallistujille jaettavassa materiaalissa. (Demot ovat Drive-verkkokansiossa ja jokaiselle ryhmälle jaetussa perinteisessä kansiossa.) Syksyyn mennessä demot lisättiin myös Luetaan yhdessä -verkoston verkkosivuille (luetaan yhdessä.fi) materiaalipankkiin, josta ne ovat edelleen kaikkien hyödynnettävissä.

Koulutuksen lyhyestä kestosta maininneet toivoivat, että lisäksi olisi voinut olla esimerkiksi joku yhteinen kertaus- ja käyttökokemustapaaminen tai digitaalinen kertaus.

Koulutus järjestettiin pääosin keväällä, joten syksyllä 2019 uusi palaute varsinaisen koulutuksen osalta koski vain Kotkan alueen ryhmiä. Koulutusta sinänsä pidettiin hyvänä, mutta vapaaehtoisten vähäinen osallistumismäärä tablettiperehdytyksessä nostettiin esiin palautteessa.

Jatkoa ajatellen Kotkan alueelta esitettiinkin toive uuden koulutuksen järjestämisestä, kun tabletit ovat ehtineet olla jonkin aikaa käytössä. Vastaavaa lisäkoulutusta toivottiin joistakin muistakin ryhmistä edelleen syksyn palautteessa ja muiltakin osin palaute oli samansuuntaista kuin keväällä.

Syksyn palautekyselyssä ryhmät kokivat saaneensa riittävästi tukea, mikäli olivat sitä tarvinneet. Jostain ryhmästä arveltiin, että tukea olisi ollut tarvittaessa saatavilla, vaikka sitä ei oltukaan tarvittu. Muutama myös painotti vertaistuen merkitystä, toinen toisensa auttamista, mikä on auttanut pääsemään eteenpäin tablettien käytössä.

Parissa vastauksessa mainittiin tekniset ongelmat, joita ei täysin oltu pystytty ratkaisemaan. Yhdessä ryhmässä ns. apukoneiden nettiyhteys ei ole toiminut kunnolla, eli nettiyhteyden jakaminen ns. emokoneesta (jossa sim-kortilla nettiyhteys) ei ole aina onnistunut. Toisessa ryhmässä oltiin toivottu mahdollisuutta liittää tabletti isoon näyttöön, mikä osoittautui monimutkaisemmaksi kuin ensin luultiin, eikä tätä toimintoa saatu järjestettyä. Projektisuunnittelija selvitti mahdollisuuksia, mutta kätevää keinoa tähän ei löytynyt toistaiseksi.

Yhdessä vastauksessa nostettiin lisäksi esiin, että ryhmässä olisi tärkeää olla yksi ns. digivastaava, joka olisi ryhmän puolesta paremmin perehtynyt tabletin käyttöön ja opetukseen ja jonka puoleen voisi kääntyä jos jollain toisella opettajalla tulee vaikeuksia, joko teknisiä tai opetusmateriaalien käyttöön liittyviä. Periaatteessa ryhmiin olikin valittu digipilotin alkuvaiheilla ns. digivastuuhenkilöt, mutta käytännössä tämän roolin merkitys on vaihdellut jonkin verran eri ryhmissä ja ensisijainen tarkoitus olikin toimia yhteyshenkilönä oman ryhmän ja projektisuunnittelijan välillä.

4.2 Kokemukset tablettien käytöstä

Käyttäjämäärät

Palautekyselyssä kysyttiin arviota siitä, kuinka moni vapaaehtoinen on kussakin ryhmässä käyttänyt tabletteja tablettipilotin aikana. Tässä on otettava huomioon, että paikalla olevien vapaaehtoisten samoin kuin opiskelijoidenkin määrä ryhmässä kaiken kaikkiaan vaihtelee. Määrät vaihtelivat kevään palautteessa kahdesta kahdeksaan ja yleisin (33,3%) vapaaehtoisten määrä on ollut neljä. Tabletteja käyttäneiden vapaaehtoisten kokonaisluku oli 55 eli vähemmän kuin koulutettujen vapaaehtoisten määrä (72).

Syksyllä tabletteja käyttäneiden vapaaehtoisten määrä vaihteli ryhmässä yhdestä seitsemään ja kokonaisluku oli arvioiden mukaan 46, eli laskenut keväästä hieman. Jostain ryhmästä mainittiin erikseen, että kaikki vapaaehtoiset (5-6) ovat käyttäneet tablettia tunneilla.

Tabletteja käyttäneiden opiskelijoiden määrät ovat olleet keväällä 2-20, yleisimmän määrän (33,3%) ollessa 10. Tabletteja käyttäneiden opiskelijoiden kokonaisluku oli 111, joten tavoite ei keväällä tältä osin täytynyt täysin (pilotin tavoitteena oli, että tabletteja käyttää noin 150 opiskelijaa. Tabletteja käytettiin kevään aikana 3-16 opetuskerralla. Syksyllä tabletteja käyttäneiden opiskelijoiden määrä oli pysynyt suunnilleen samana ja niitä oli palautteen mukaan käyttänyt 2-22 opiskelijaa ryhmäkohtaisesti. Syksyllä tabletteja käyttäneiden opiskelijoiden kokonaisluku oli vapaaehtoisten arvion mukaan yhteensä 92.

Koko pilotin osalta on vaikea saada tarkkoja yhteenlaskettuja lukuja, mutta joka tapauksessa osa syksyllä tabletteja käyttäneistä vapaaehtoisista sekä opiskelijoista on uusia, joten koko pilotin ajalta toteutuneet kokonaiskäyttöluvut ovat suurempia kuin edellä mainitut suoraan palautteesta nostetut luvut. Arviolta voisi sanoa, että ainakaan kauas pilotille asetetuista määrällisistä käyttötavoitteista ei siis kuitenkaan olla jääty.

Kevään ja syksyn lukuja vertailtaessa on myös huomioitava, että syksyn osalta sekä tabletteja käyttäneiden vapaaehtoisten että opiskelijoiden kokonaismäärään on vaikuttanut joissakin ryhmässä merkittävästi muuttuneet olosuhteet, muun muassa opiskelijamäärän ja heidän osaamistasonsa tai sitoutumisensa suhteen. Jossain ryhmässä puolestaan vapaaehtoisia oli vaihtunut useampi lyhyessä ajassa, eikä uusilla ollut lähtökohtaisesti niin suurta kiinnostusta tai taitoja tablettien käyttöön. Myös tilamuutokset joissain ryhmässä ovat todennäköisesti vaikuttaneet välillisesti tablettien käyttömääriin kokonaisuudessaan.

Monia muutoksia on siis ryhmissä tapahtunut myös aivan digipilotista riippumattomista syistä, esimerkiksi elämäntilanteiden muutosten myötä, mutta vaikutukset näkyvät myös pilotin tuloksissa ja saadussa palautteessa. Tällaisia seikkoja on kuitenkin nimenomaan tärkeää huomioida jatkossakin, sillä kaiken kaikkiaan tämänkaltaiset vaihtelut ovat tavallisia Luetaan yhdessä -ryhmien toiminnassa, johon voi osallistua matalalla kynnyksellä ja ilman sitoutumispakkoa.

Vapaaehtoisten suhtautuminen tablettien käyttöön

Syksyn palautekyselyssä kysyttiin myös vapaaehtoisten ja opiskelijoiden yleisestä suhtautumisesta tablettien käyttöön. Suurin osa vastanneista kertoi, että vapaaehtoiset ovat suhtautuneet pääosin myönteisesti tablettien käyttöön, vaikka myös tämän suhteen oli hajontaa jonkin verran. Jossain palautteessa esimerkiksi mainittiin, että kiinnostus oli keväällä edellisten vapaaehtoisten aikana suurempaa ja jossain arveltiin kiinnostuksen varmasti kasvavan ajan myötä. Jostain ryhmästä mainittiin, että vapaaehtoisilla on tietotekniikka jo hyvin hallussa ja lähinnä kaivataan vinkkejä ja opastusta tietojen hakemiseen eri paikoista. Toisesta ryhmästä taas kerrottiin, että vapaaehtoisten suhtautuminen on varovaisen myönteistä, mutta opastusta kaivataan lisää. Näistä vastauksista ilmenee hyvin se, kuinka erilaisissa tilanteissa jo pelkästään tämän asian suhteen eri ryhmissä ollaan ja kuinka erilaista tukea tästä johtuen kaivataan eri ryhmissä.

Tämän osion osion monivalintakysymyksiin vastanneista 5/13 (38,5%) oli sitä mieltä, että kiinnostusta on, mutta teknistä tukea kaivattaisiin enemmän. Sama määrä 5/13 (38,5%) vastasi, että kiinnostusta on, mutta tukea opetusmateriaalin suhteen kaivattaisiin enemmän. Edelleen yhtä moni 5/13 (38,5%) raportoi kiinnostuksen kuitenkin lisääntyneen digipilotin aikana, mutta myös 4/13 (30,8%) vastasi, että joidenkin vapaaehtoisten kiinnostuksen ja motivaation herättelemiseen kaivattaisiin vielä tukea.

Vastanneista 10/13 (76,9%) vastasi, että ainakin jotkut vapaaehtoisista ovat ottaneet tabletin kokeiltavaksi kotiin. Tähän projektisuunnittelija kannustikin kaikkien ryhmien vapaaehtoisia, jotta he ehtisivät rauhassa tutustua laitteisiin silloin, kun siihen on sopivaa aikaa. Laitteisiin sai tutustua aivan vapaamuotoisesti ja niitä olisi hyväkin kokeilla eri tavoin, jotta peruskäyttö tulisi tutuksi. Keskustellen saadun palautteen mukaan monet niistä, jotka ovat enemmän ottaneet tablettia kokeiltavaksi myös kotiin (tai jotka muuten käyttävät tablettia omalla ajallaan), ovat myös alkaneet kiinnostua sen käytöstä enemmän.

Lisäksi vastanneista 5/13 (38,5%) vastasi, että vapaaehtoiset ovat yhdessä tutustuneet tablettien käyttöön ja opastaneet toisiaan ja 3/13 (23,1%) vastasi, että vapaaehtoiset ja opiskelijat ovat yhdessä tutustuneet tablettien käyttöön ja opastaneet toisiaan. Tähän vertaisoppimiseen ja yhteiseen tabletteihin tutustumiseen projektisuunnittelija myös kannusti ja sen monet tuntuvat kokevan hyvin tärkeäksi, koska jos vaikka jokin pulma tulee vastaan, on se usein helpompi selvittää yhdessä ja kun päästään niistä huolimatta eteenpäin, rohkeus tablettien käyttöön lisääntyy ja kokemus omista digitaidoista vahvistuu.

Myös yhteinen tabletteihin tutustuminen opiskelijoiden kanssa voi olla oikein toimiva ratkaisu ja tästäkin oli kokemusta. Kaikkea tai edes kovin paljon ei tarvitse valmiiksi osata, vaan voidaan yhdessä opetella. Joskus opiskelijalla saattaa olla jo huomattavasti vapaaehtoista opettajaa sujuvamminkin taidot digilaitteiden käytössä, mutta silti heillä ei välttämättä ole esimerkiksi tietoa siitä, miten suomen kieltä voisi eri tavoin opiskella tabletin tai älypuhelimien avustuksella, tai miten erilaiset suomalaiset verkkopalvelut toimivat. Ja jos opiskelija osaa jo valmiiksi käyttää älypuhelin tai tablettia sujuvammin kuin vapaaehtoinen opettaja, se voi myös vahvistaa hänen itseluottamustaan ja helpottaa toisaalta muiden vieraiden asioiden opettelua.

Kokoonpanot

Tablettipilotin yhtenä tavoitteena oli kokeilla laitteita erilaisilla kokoonpanoilla: pienryhmässä, pareittain, yksilökäytössä ja koko ryhmän kesken. Palautekyselyssä ryhmiä pyydettiin ilmoittamaan kaikki kokoonpanot, joilla tabletteja on käytetty.

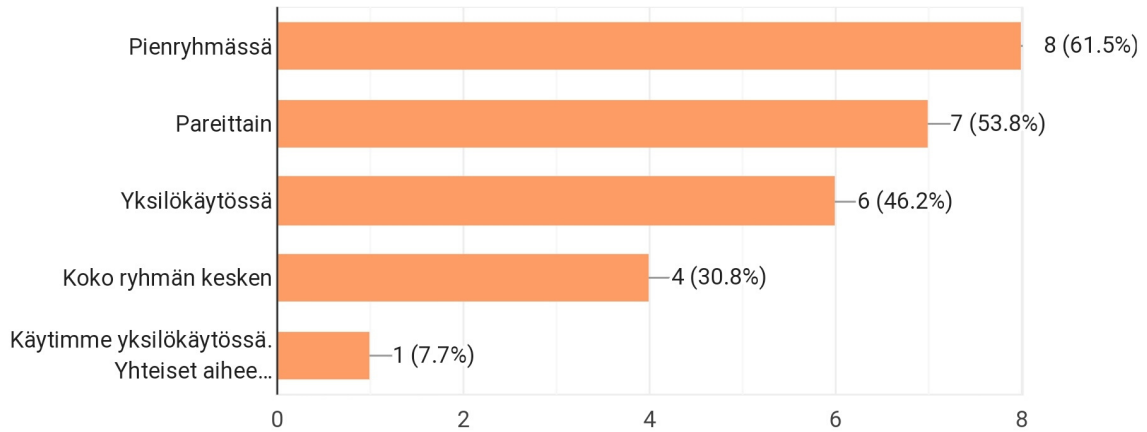
Kevään palautteessa ryhmistä 75% (9) oli kokeillut tabletteja pareittain, 58,3% (7) pienryhmässä, 50% (6) yksilökäytössä ja 25% (3) koko ryhmän kesken. Lisäksi yksi vastaaja kertoi, että opettaja on opastanut tabletilla opiskelijaa/opiskelijoita. Syksyllä tabletteja oli käytetty eniten pienryhmissä, näin tabletteja oli käyttänyt ryhmistä 61,5% (8), pareittain 53,8% (7), yksilökäytössä 46,2% (6) ja koko ryhmän kesken 30,8% (4). Lisäksi yksi vastaaja kertoi, että tabletit ovat olleet yksilökäytössä, mutta yhteisiä aiheita on esitelty hänen läppärinsä avulla ryhmälle.

Myös syksyllä tabletteja käytettiin näillä kaikilla erilaisilla kokoonpanoilla. Palautekyselyssä ilmoitetut käyttömäärät erilaisilla kokoonpanoilla näkyvät seuraavassa kuvassa:

Millaisella kokoonpanolla tabletteja on käytetty ryhmässänne? (Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot)

13 responses

Digipilotin aikana tabletteja on käytetty monilla erilaisilla kokoonpanoilla, mutta sujuvinta se on pienillä kokoonpanoilla.

Erilaisten kokoonpanojen testaamista on jonkin verran rajoittanut se, että laitteita on ollut vain 3 ryhmää kohden (yhdessä isossa ryhmässä 6 ja kolmessa uusimmassa aluksi vain 1, sittemmin 2) ja esimerkiksi kuulokkeita on voinut yhteen tablettiin liittää enimmillään kahdet. Luetaan yhdessä -opetusryhmien koot vaihtelevat kuitenkin paljon ja hiljaisemmalla kerralla kolme tablettia on voinut riittää työskentelyyn myös koko ryhmän kesken tai ainakin pienryhmissä. Tablettien koko tuo oman rajoituksensa työskentelyyn; jo koulutuksissa todettiin, että pienestä koostaan johtuen tabletteja on parasta käyttää yksilökäytössä, pareittain tai enintään kolmen henkilön pienryhmässä. Sama huomio vahvistui pilottivuoden aikana.

Digipilotin tavoite tablettien kokeilemisesta erilaisilla kokoonpanoilla, pienryhmissä, pareittain, yksilökäytössä sekä koko ryhmän kesken, on joka tapauksessa saavutettu pilottivuoden aikana. Kokemusta on saatu myös siitä, kuinka erityyppiset tehtävät sopivat tehtäväksi erilaisilla kokoonpanoilla.

Demot

Kevään palautekyselyssä selvitettiin myös yksityiskohtaisesti, onko ryhmissä kokeiltu pilottia varten tehtyä kolmea demoa ja missä laajuudessa. Syksyn kyselyssä demoista kysyttiin hieman yleisluontoisemmin, sillä projektisuunnittelija oli jo ryhmien luona vieraillessaan todennut, että demojen käyttö syksyllä oli ollut vähäisempää tai niitä oltiin käytetty lähinnä valikoiden.

Ensimmäisen demon nimi oli ”Tabletti tutuksi”. Tämän oppitunnin tavoitteena oli oppia tietotekniikan perussanastoa, kokeilla tabletin käyttöä ja saada tietoa opiskelijoiden digitaidoista ja heidän käyttämistään laitteista sekä sovelluksista. Palautekyselyn mukaan ryhmistä yksikään ei kokeillut demoa kokonaisuudessaan. Demon suosituimmat osa-alueet olivat Puhutaan-sivuston tehtävät, tietotekniikkaan liittyvät kuvat ja niiden näyttäminen sekä tehtävä tai tehtävät Quizletissa. Yksi vastaajista kertoi, etteivät ole voineet näyttää tietotekniikkaan liittyviä kuvia siksi, että tablettia ei olla onnistuttu kytkemään projektoriin. Vapaamuotoisissa vastauksissa kerrottiin myös, että opiskelijat ovat jo niin osaavia laitteiden kanssa, että sanastoa ja tabletin käyttöä on käyty läpi eri oppitunneilla tarpeen mukaan.

Toisen demon teemana oli ”Tiedonhaku”. Tämän oppitunnin tavoitteena oli oppia ruokasanastoa ja hakemaan tietoa internetistä teksti- tai äänihaulla. Palautekyselyn mukaan yksikään ryhmä ei kokeillut demoa kokonaisuudessaan, mutta monet olivat tehneet siitä lähes kaiken. Suurin osa (81% eli 9 ryhmää) kokeili Papumarketia. Demon muiden osa-alueiden kokeilussa oli paljon hajontaa. Vapaissa vastauksissa kerrottiin muun muassa, että demon läpikäynti karsittuna versiona riippui oppilaan tasosta.

Kolmannen demon teemana oli ”Asiointi verkossa”. Tämän oppitunnin tavoitteena oli tutustua yksilöllisesti ja opettajan avustuksella opiskelijaa kiinnostaviin ja hänen elämäntilanteeseensa sopiviin verkkopalveluihin. Vastanneista 80% (8 ryhmää) kertoi katsoneensa videoita Suomi taskussa -sivustolta ja muuten vastauksissa oli paljon hajontaa. Demon kaikkia osa-alueita oli kuitenkin tehty jossakin ryhmässä, kuten aikaisemmissakin demoissa. Vapaissa vastauksissa kerrottiin, että demoissa mainittujen tehtävien lisäksi ryhmissä on muun muassa katsottu myös aikatauluja ja karttoja. Kolmannen demon toteuttamista vaikeutti se, että siinä tarkoitus oli tutustua Wilman ja Kelan demoversioihin, jotka molemmat poistettiin netistä kesken tablettipilottikoulutusten.

Vapaissa vastauksissa demojen hyödyllisyydestä näkyi jälleen tablettipilotin tiukka aikataulu ja opetusryhmien eroavaisuudet. Kevään kyselypalautteessa moni kertoi, ettei demoja oltu vielä ehditty testaamaan ja ryhmissä on vasta tutustuttu laitteiden käyttöön. Demoja pidettiin hyvinä erityisesti sellaisille oppilaille, joilla ei ole entuudestaan vielä kokemusta verkkopalvelujen käytöstä. Toisaalta myös koettiin, että demoja voi hyödyntää paremmin pidemmällä olevien opiskelijoiden kanssa. Syksyn palautteessa taas eräässä vastauksessa todettiin, että demot sopivat myös ryhmille, joissa on mukana suomen kielen opiskeluaan vasta aloittelevia opiskelijoita. Valmiita oppimateriaaleja pidettiin ylipäätään hyvänä, koska kaikilla opettajilla ei ole valmiuksia etsiä verkosta sopivaa materiaalia tai tehdä omia harjoituksia.

Syksyllä projektisuunnittelijan vieraillessa pilottiryhmissä moni demoihin tutustunut vapaaehtoinen kertoi, että vaikka demoja ei välttämättä kokonaisuudessaan pidetty kyseisten ryhmien opiskelijoille sopivan tasoisina, niissä oli monia hyväksi havaittuja osioita. Tällaiseen valikoivaan demojen hyödyntämiseen projektisuunnittelija myös kannusti vapaaehtoisia, sillä eritasoisten opiskelijoiden kanssa toimivat erilaiset lähestymistavat ja tehtävät.

Muutama vastaaja piti demoissa erityisesti hyvänä sitä, että ne liittyvät arkielämän tarpeellisiin taitoihin. Syksylläkään kaikki ryhmät eivät olleet joko ehtineet tai muuten kokeneet tarpeellisina käyttää demoja, mutta yleisesti ottaen palaute demoista oli pääosin myönteistä ja monet pitivät niitä hyödyllisinä.

Tablettien muu käyttö

Kyselyissä kysyttiin myös, mitä muuta tableteilla on tehty edellä mainittujen, valmiiksi laadittujen tehtävien lisäksi. Nämä vapaat vastaukset osoittivat, että opetusryhmissä on osattu hyödyntää laitteita todella monipuolisesti. Tabletteja on käytetty muun muassa:

- suomalaisen yhteiskunnan ajankohtaisten aiheiden esittelyyn (mm. eduskunta- ja EU-vaalit)
 - päivänavausten valmisteluun
 - apuna kauden toimintasuunnitelman teossa
 - nettitestien tekemiseen
 - Selkosanomien uutisten kuunteluun
 - aloituslaulun säestämiseen
 - Otto-automaattien toimintojen esittelyyn
 - HSL:n reittikarttojen ja vyöhykkeiden esittelyyn
 - videoiden katsomiseen (myös esimerkiksi opiskelijoiden kotimaiden juhlista)
- (jatkuu seuraavalla sivulla)

- valokuvien ottamiseen
- Googlen kuvahakuun (kuvia etsitty tietystä teemasta ja näin havainnollistettu käsitteitä)
- äänteiden harjoitteluun
- kulttuuriin ja ajankohtaisiin aiheisiin tutustumiseen
- Google-kääntäjän avulla keskusteluun
- Kuulostaa hyvältä - ja Supisuomea-videoiden katselemiseen
- Selkouutisten ja Suomi taskussa -videoiden katselemiseen
- ohjattu opiskelijoita tekemään
- kellonaikojen harjoitteluun, esim. Mitä kello on? -soveluksella
- Tiny cards -sovelluksen sanastokorttien käyttöön
- omien kuunteluäänitteiden tekemiseen ja kuunteluun
- asuntojen etsimiseen, kaupungin vuokra-asuntojen hakulomakkeen katsomiseen

Listaa voisi varmasti vielä jatkaakin – tämä osoittaa, että laitteita on käytetty varsin monipuolisesti ja myös oma-aloitteisesti jo tämän melko lyhyen pilottijakson aikana.

Tyytyväisyys laitteisiin, oheistarvikkeisiin, internetyhteyteen ja tukeen ongelmatilanteissa

Kyselypalautteiden mukaan laitteisiin ja nettiyhteyksiin on oltu pääosin tyytyväisiä tai jopa erittäin tyytyväisiä niin keväällä kuin syksylläkin. Keväällä kuulokkeita ei oltu vielä käytetty kovin laajasti. Yksi vastaaja kertoi, että kuulokkeista on ollut paljon hyötyä silloin, kun luokkahuoneessa on paljon hälinää. Syksyllä kuulokkeita olivat käyttäneet useimmat ryhmät ja niitä sekä kuulokejakajia pidettiin hyvinä tai erittäin hyvinä oheistarvikkeina. Parissa ryhmässä kuulokkeita ei vielääkään oltu kaivattu.

Mainittuja ongelmia ovat olleet tablettien yhdistäminen projektoriin tai näyttöön sekä tabletin pieni näyttö tai tumma väritys, josta näppäimiä on ollut vaikea havaita. Yhdestä ryhmästä, jossa nettiyhteyksien kanssa on ollut vaikeuksia, todettiin että kaikissa tableteissa olisi voinut olla oma netti sim-kortin kautta. Tämän lisäksi yhdessä toisessakin ryhmässä oli ilmennyt toisinaan ongelmia netin kanssa, mutta muuten nettiyhteyksiin oltiin varsin tyytyväisiä. Yhdestä ryhmästä nostettiin lisäksi mainintana esiin, että Flashia vaativat ohjelmat eivät toimi tabletilla ja jossain ryhmässä kaivattaisiin kaiuttimia tabletin käytön tueksi, parantamaan kuuluvuutta.

Tukeen on oltu tyytyväisiä läpi pilottivuoden, eikä kummempia ongelmatilanteita ole juuri ollut, lukuun ottamatta tablettien yhdistämistä näyttöön tai nettiin. Vastaajista osa kertoi saavansa tukea opetuspaikasta.

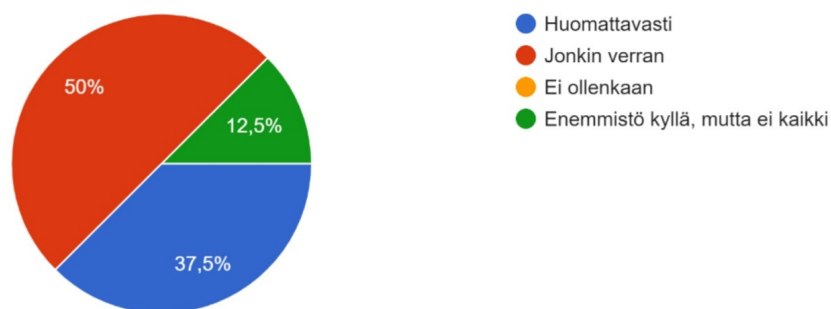
Opiskelijoiden edistyminen

Opiskelijoiden edistymisen arviointi perustuu tässä vapaaehtoisten havainnointiin ja kokemukseen yhteisissä tapaamisissa, ja siitä antamaan palautteeseen, eikä sitä ole erikseen varsinaisesti testattu. Pilotin aikana tehtiin Luetaan yhdessä -verkoston nettisivuille myös kaikille opiskelijoille tarkoitettu yleinen palautekysely, jossa he voivat arvioida tunnettaan ja kertoa kokemuksiaan yksittäisten oppituntien jälkeen. Erikseen digipilotista ei opiskelijoille tällä erää ole tehty kyselyä.

Keväällä yhteensä 8 ryhmää vastasi kysymyksiin opiskelijoiden edistymisestä laitteisiin ja digitaitoihin liittyen. Näistä 7 ryhmää arveli, että tabletteja käyttäneiden opiskelijoiden rohkeus käyttää niitä on lisääntynyt ”jonkin verran” ja yhden ryhmän mielestä ”ei ollenkaan”. Samoin 7 ryhmää arveli, että opiskelijoiden digitaidot ovat kehittyneet jonkin verran. 5 ryhmää arveli, että tablettien käyttö on myös lisännyt opiskelijoiden suomen kielen taitoja. Muut kommentoivat mm. että lyhyen kokeilun perusteella on vaikea arvioida, mikä oppimiseen on vaikuttanut. Vastaajista kaikki arvioivat, että tabletteja käyttäneistä lähes kaikki ovat kiinnostuneita suomen kielen harjoittelusta verkossa vapaa-aikanaan. Syksyn palautteessa vastaukset olivat samansuuntaisia, joskin arviot opiskelijoiden edistymisen osalta ehkä hieman varovaisempia.

Ovatko tabletteja käyttäneet opiskelijat olleet kiinnostuneita suomen kielen harjoittelusta verkossa vapaa-ajallaan?

8 vastausta

Kevään lopussa lähes kaikissa kysymykseen vastanneista ryhmistä arvioitiin opiskelijoiden olevan kiinnostuneita kielenopiskelusta verkossa myös oppituntien ulkopuolella.

Vastaajat kertoivat myös omin sanoin opiskelijoiden tablettien käytöstä ja käyttöön liittyvästä kehityksestä. Vastauksissa näkyi jälleen vaihtelut ryhmien ja opiskelijoiden tasoissa ja taidoissa. Osa vastaajista kuvasi, että opiskelijat osaavat käyttää laitteita jopa paremmin, kuin vapaaehtoiset ja tarvitsevat lähinnä vain digiasioinnin ja suomen kielen oppimisen harjoittelua. Yksi vastaajista taas kertoi opiskelijoiden taitojen olevan niin puutteellisia, että esimerkiksi omatoiminen harjoittelu ei vielä onnistu. Yhden vastaajan mukaan kiinnostus tabletin käyttöön lisääntyi tunneilla, joilla oli mukana tabletin käytön hyvin hallitseva opiskelija. Hän oli myös suurena apuna opettajalle, joka ei vielä kunnolla hallinnut tabletin käyttöä.

Syksyn palautteessa kerrottiin, että osa on aloittanut aivan nollassa, joten kehitystä on tapahtunut. Vastauksista kävi ilmi, että osa laitteita vähemmän käyttäneistä on innostunut käyttämään niitä myös kotona. Useamman ryhmän palautteessa kerrottiin opiskelijoiden esimerkiksi ladanneen tunneilla suomen kielen opiskelua tukevia sovelluksia älypuhelimiansa ja myös Luetaan yhdessä -verkoston nettisivut ovat kuulemma monella suosikeissa. Eräässä palautteessa mainittiin myös, että useimmilla opiskelijoilla on kouluikäisiä lapsia, joten siitäkin syystä laitteita käytetään myös kotona. Joidenkin mielestä oli vaikea arvioida tablettien käytön merkitystä kielitaidon kehittymisen kannalta, mutta suurin osa ryhmistä oli sitä mieltä, että tablettien käyttö on myös lisännyt opiskelijoiden suomen kielen taitoja.

4.3 Toiveet jatkoa varten

Palautteen mukaan kaikki digipilotissa loppuun asti jatkaneet ryhmät toivoivat, että tabletit olisivat jatkossakin heidän käytössään. Niistä kolmesta ryhmästä, jotka jättäytyivät digipilotista loppuvuoden aikana, vain yhteen ei toivottu tabletteja jatkossa. Muissa kahdessa ryhmässä oltiin toiveikkaita sen suhteen, että he jatkossa voisivat taas saada tabletit ryhmän käyttöön. Toisessa näistä ryhmistä kyse oli palautteen mukaan opiskelijoiden kiinnostuksesta, toisessa siitä, saataisiinko lisäkoulutusta ja vapaaehtoisia opettajia innostumaan. Kaikissa muissa ryhmissä oli jo valmiiksi intoa ja mahdollisuuksia tablettien käyttöön, vaikka tukea, lisäännostusta ja lisäperehdytystä kaivattiin monissa ryhmissä silti. Jotkut, etenkin vasta syksyllä digipilotissa aloittaneet ryhmät painottivat olevansa vasta hyvin alussa ja jatkoprojektia digipilotille toivottiin.

Kyselyssä kysyttiin myös, mikä auttaisi käyttämään tabletteja enemmän tai monipuolisemmin. Vastaajat kertoivat tarvitsevansa aikaa ja totuttelua, lisää perehdytystä, mahdollisimman valmiita digimateriaaleja eri tasoille opiskelijoille sekä selkeän listauksen hyväksi havaituista sovelluksista ja niiden käyttötarkoituksista. Samat toiveet nousivat esille kysymyksessä ryhmien toivomista aineistoista ja tukimateriaaleista.

Koulutustarpeina vastaajat mainitsivat ennen kaikkea sisältöjen esittelyn eli mistä löytyy mitään. Vastauksissa ehdotettiin myös, että oppitunteja voisi suunnitella yhdessä ryhmien kanssa ja ryhmätyönä.

Myös vertaistukea kaivattiin. Eräästä ryhmästä ehdotettiin, että vinkkejä ja hyviä tabletin käyttötapoja voisi käydä yhdessä läpi. Vapaaehtoisilta opettajilta toivottiin useassa palautteessa lisää uteliaisuutta ja rohkeutta uuden kokeiluun ja pohdittiin, miten heitä voisi motivoida. Myös yhden epävirallisen "tablettivastaavan" valitsemista, joka perehtyisi vähän muita enemmän tabletin käyttöön ja etsisi ja "markkinoisi" hyviä sisältöjä muillekin, sekä opastaisi muita.

Uusia oheistarvikkeita ei toivottu muuten, paitsi yksi ryhmä mainitsi toivovansa myös kaiutinta kuuntelutehtäviin ja videoiden katsomista varten. Tähän liittyvässä kysymyksessä nousi jälleen esille myös tabletin yhdistäminen projektoriin tai näyttöön ja siihen liittyvät haasteet. Tablettien määrään ryhmät ovat olleet tyytyväisiä, ainakin tässä alkuvaiheessa.

Ryhmiltä kysyttiin myös, millaisia kielen opetukseen liittyviä harjoituksia he haluaisivat tehdä tableteilla. Vastauksissa toivottiin mm. sanasto-, kielioppi- ja kuunteluharjoituksia, opiskelijan kielitaidon itsearviointitehtäviä ja myös yllättäen esimerkiksi matematiikan tehtäviä ja pelejä.

Sähköiseen asiointiin ja arjen digitaitoihin liittyen tarvetta olisi kyselyn mukaan mm. seuraavien palveluiden harjoitteluun: Kela, HSL, kirjasto, terveyspalvelut, veroilmoitus/verokortti, Wilma, neuvola, sähköpostin kirjoittaminen, erilaisten lomakkeiden täyttö, pankkipalvelut, "somejutut" ja matkustamiseen liittyvät palvelut. Lopuksi kaikki kyselyyn vastanneet kertoivat haluavansa pitää tabletit ryhmässään kuluvan vuoden jälkeenkin, jos vain mahdollista. Suurin osa vastanneista olisi myös kiinnostuneita vertaistuesta ja vinkkien sekä kokemusten jakamisesta netissä.

Tämän osion lopussa vastaajat saivat kommentoida vapaasti mitä vain tablettipilottiin liittyen. Kommentit olivat pääosin myönteisiä ja pilottia pidettiin hyvänä ja innostavana, mutta vastauksissa mainittiin myös pilotin kiireinen aikataulu, aloittamisvaikeudet ryhmässä laitteiden käyttöönottoon liittyen ja toiveet digimateriaaleille.

5. TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän Luetaan yhdessä -verkoston digipilotin tavoitteena oli selvittää, mitkä ovat parhaita tapoja hyödyntää tabletteja suomen kielen opetuksessa ja kuinka monta laitetta ryhmissä olisi hyvä olla. Tavoitteina oli myös opettaa digitaitoja verkoston suomen kielen opiskelijoille ja rohkaista heitä käyttämään laitteita ja digimateriaaleja myös vapaa-aikanaan sekä opettaa digitaitoja vapaaehtoisille ja tutustuttaa heitä opetuksessa hyödynnettäviin verkkomateriaaleihin. Näissä ollaan pilotin myötä päästy oikein hyvin alkuun sekä saatu hyvää kokemusta, parempaa ymmärrystä haasteista sekä monenlaisia ideoita, joiden perusteella on mahdollista suunnitella jatkoa.

Pilotin aikana tabletteja on kokeiltu ryhmissä eri kokoonpanoilla ja eri tavoin ja ne sopivatkin käytettäväksi todella monin tavoin kielenopiskeluun, tiedonhakuun sekä erilaisten päivittäisten asioiden hoitamiseen tai sen harjoitteluun. Monessa pilottiryhmässä on huomattu, että kielitaidoiltaan hyvinkin eritasoisten opiskelijoiden kanssa voi mainiosti käyttää tablettia. Jopa luku- ja kirjoitustaidottomien opiskelijoiden kanssa, joiden kanssa on saattanut muuten olla hankalaa päästä alkuun, on tabletin avulla löytynyt hyödyllisiä ja kiinnostavia tehtäviä ja ne ovat tarjonneet oivaltamisen iloa. Toisaalta tabletteja voivat yhtä lailla käyttää tietenkin vaikka korkeakoulutetut opiskelijat ja aivan kaikki siltä väliltä, käyttötavat ja materiaalit vain tulee sovittaa tilanteen ja käyttötarkoituksen mukaan. Tabletteja on pidetty keskimäärin helppokäyttöisinä, sillä useimmilla on kokemusta samalla logiikalla toimivista älypuhelimista ja tabletti on lisäksi näppärä ottaa käyttöön tunnilla verrattuna vaikka läppäriin, joka taas soveltuu paremmin hieman toisenlaiseen käyttöön.

Valmista digitaalista oppimateriaalia löytyy runsain mitoin erilaisiin tarkoituksiin, ja myös pilotin aikana tehtiin kolme laajaa demoa eli ns. tuntisuunnitelmaa tehtävineen oppitunneilla sovellettaviksi. Lisäksi materiaaleja voi tehdä tabletilla ja erilaisia sovelluksia hyödyntäen helposti itsekkin, jos siihen on kiinnostusta. Joissakin ryhmissä näitä oltiinkin innostuttu tekemään oma-aloitteisesti.

Jotta vapaaehtoisten olisi runsaasta ja monipuolisesta materiaalista mahdollisimman helppo löytää eri tilanteisiin ja eri tasoille opiskelijoille sopivia tehtäviä, sovelluksia ja muita opiskelumateriaaleja, olisi näitä hyvä koota entistä selkeämmin jonkinlaiseen hakemistoon, jossa myös taitotaso mainittaisiin. Myös esimerkiksi tuntisuunnitelmaan lisätyt maininnat sopivista digimateriaaleista helpottaisivat huomattavasti sopivien materiaalien löytämistä ja käyttöä. Tämä helpottaisi kaikkien vapaaehtoisten kohdalla tabletin käyttämistä opetuksessa, mutta madaltaisi kynnystä etenkin niiden vapaaehtoisten kohdalla, jotka vielä kokevat tabletin käytön muutenkin vielä hieman etäiseksi ja vaivalloiseksi.

Laitteiden sopiva määrä riippuu paljon ryhmäkoosta, opiskelijoiden taitotasosta ja tabletin käyttötavoista, mutta yleensä toimivin määrä on kokemuksen mukaan 1 tabletti / opettaja ja 1-2 opiskelijaa. Tämän isommissa ryhmissä käyttö hankaloituu ja toiset joutuvat odottelemaan liikaa tai eivät näe tai kuule kunnolla, mitä ollaan tekemässä. Näin ollen pienryhmässä olisi yleensä hyvä olla vähintään kaksi tablettia tai hieman isommassa pienryhmässä enemmänkin. Vaikka tabletit ovat käytettävissä, niiden käyttö voi kokemusten mukaan jäädä vähäiseksi, ja jakautua tämän vuoksi epätasaisesti eri pienryhmien välillä, jos laitteita ei ole riittävästi sujuvaa käyttöä varten. Eräästä isosta ryhmästä esimerkiksi kerrottiin, että jos tabletteja olisi enemmän, niitä tulisi myös käytettyä enemmän kaikissa pienryhmissä, eikä vain kaikkein edistyneimpien ryhmässä.

Yhtenä suurena haasteena digipilotissa oli sen tiukka aikataulu monessakin mielessä. Luetaan yhdessä -ryhmät jäävät kesätauolle toukokuun jälkeen, joten ryhmät tuli kouluttaa nopeasti alkukevästä, jotta ne ehtivät käyttää laitteita vielä ennen kesätaukoa. Monet ryhmät eivät silti ehtineet käyttää laitteita paljoakaan vielä kevään aikana. Samoin käytettävissä oleva aika koulutusmateriaalin tekemiseen muiden projektiin kuuluvien töiden ohella oli lyhyt, minkä vuoksi koulutusmateriaali jäi hieman suppeaksi ja olikin käytännössä muistilista laitteiden käyttöön liittyen. Ryhmien saama, noin kolmen tunnin mittainen koulutus oli enemmänkin alkuperehdytys laitteiden käyttöönottoon ja sen tarkoituksena olikin ennen kaikkea rohkaista ja innostaa vapaaehtoisia tablettien käyttöön. Tässä koulutukset palautteen perusteella onnistuivat, mutta kaikkien tai riittävän monien vapaaehtoisten valmiudet tablettien käyttöön oppitunneilla eivät silti tuntuneet vielä sen myötä riittävältä, jotta tabletteja olisi helppo ottaa käyttöön oppitunneilla, vaan tähän kaivattiin lisää varmuutta.

Myös syksyn aikataulu oli tiivis ja ryhmissä tabletin käyttö oli lisäksi kesän jäljiltä monilla hieman unohtunut. Lisäopastus ja etenkin kokeilemaan rohkaiseminen olivat monissa ryhmissä tarpeen, jotta tabletteja saatiin ylipäättään otettua käyttöön uudelleen. Osoittautukin todella tärkeäksi, että projektisuunnittelija kävi syksyn aikana vierailulla jokaisessa pilottiryhmässä vähintään kerran, jotta ainakin jossain määrin pystyttiin tarjoamaan kaivattua tukea. Joissakin ryhmissä oli selkeä toive lisäopastukselle tablettien käytön suhteen tai joitakin pieniä teknisiä pulmia, joissa projektisuunnittelija mahdollisuuksien mukaan avusti vapaaehtoisia käydessään paikan päällä. Merkittävintä ainakin useimpien ryhmien kohdalla tuntui kuitenkin olevan yleisluontoisempi tuki sekä kannustavan ilmapiirin luominen.

Digipilotissa siis todettiin kokemusten myötä, että laitteiden käyttöönotto voi onnistua ryhmissä lyhyelläkin perehdytyksellä, mutta se ei yksin riitä, vaan sen jälkeen tarvitaan kertausta, lisäopastusta tablettien ja erilaisten verkko-oppimismateriaalien käyttöön sekä näiden tietojen tuettua päivittämistä. Tukea vapaaehtoisille voisi tarjota myös etäyhteyttä käyttäen.

Tarvitaan myös ennen kaikkea innostamista, rohkaisemista kokeilemaan ja tukea motivaation ylläpitämiseen. Sekä ainakin jonkin verran valmiita ja valmiiksi jäsenettyjä materiaaleja, joiden avulla suomen kieltä ja digitaloja voidaan opettaa hyvinkin eri tasoille opiskelijoille.

Vapaaehtoisten suhtautuminen tablettien käyttöön on läpi digipilottivuoden ollut enimmäkseen uteliaan myönteistä, mutta samalla ymmärrettävästi hyvin vaihtelevaa. Palutteen sekä projektisuunnittelijan havaintojen mukaan kiinnostus on kuitenkin yleisesti ottaen ollut kasvamaan päin. Kaikki pilottiryhmien vapaaehtoiset eivät ole olleet kiinnostuneita tablettien käytöstä, eikä tätä toki tarvitse edellyttääkään, mutta kokemusten mukaan innostus voi hyvinkin syttyä, kun niihin pääsee kunnolla tutustumaan, yleensä mielellään sekä yhdessä että rauhassa vaikka omassa kodissa ja kun kokeilemisen kautta huomaa, mitä kaikkea niillä voi tehdä. Rohkaisua ja kannustusta selvästi vielä tarvitaan, todennäköisesti pitkälläkin aikavälillä, että laajempikin kiinnostus pääsisi heräämään ja pysyisi yllä.

Joillekin vapaaehtoisille tablettien käyttö puolestaan on arkipäivää jo muutenkin ja etenkin heille niiden tuominen opetuskäyttöön on tuntunut luontevalta ja mieluisalta. Myös kokeneemmat tablettienkäyttäjät kuitenkin tarvitsevat tukea ja mielellään esimerkiksi koottuja vinkkejä hyvistä opetusmateriaaleista.

Ryhmissä on hyvä valita joku epävirallinen "tablettivastaava", joka hieman enemmän perehtyy asiaan ja voi opastaa muita vapaaehtoisia, mutta samalla on tärkeää huolehtia siitä, ettei vastuu jää liiaksi yhden ihmisen harteille. Vapaaehtoisia kannattaa jatkossakin rohkaista ottamaan tabletteja kotiin kokeiltavaksi ja tutustumaan mielellään laitteisiin myös yhteisesti, mahdollisuuksien mukaan toisinaan vaikka ohjatustikin, kuten jossakin syksyn palautteessa toivottiin. Yhteisessä opettelussa, uuden oppimisessa, toisten kannustamisessa ja hyviksi havaittujen tai kiinnostavien vinkkien jakamisessa on voimaa.

Tabletteja voi käyttää kaikäntasolisten opiskelijolisten kanssa ja kuka vain voi innostua ja hyötyä niistä. Kuvassa lisalmen ryhmän opiskelijolista ja vapaaehtolinen katselemassa suomenkielistä videota.

Vertaisoppiminen ja tabletteihin tutustuminen yhteisesti on koettu monessa ryhmässä tärkeäksi. Jos välillä tulee jokin pulma vastaan, on se usein helpompi selvittää yhdessä ja kun niistä päästään yli ja eteenpäin, rohkeus tablettien käyttöön lisääntyy ja kokemus omista digitaidoista vahvistuu. Jonkinlainen vertaistuki- ja vinkkialusta voisi myös olla hyvä ja tarpeellinen vapaaehtoisten keskuudessa.

Myös yhteinen tabletteihin tutustuminen opiskelijoiden kanssa voi toimia hyvin ja joissain ryhmissä on lähdettykin enemmän tätä kautta liikkeelle. Kaikkea tai edes kovin paljon ei tarvitse välttämättä valmiiksi osata, vaan voidaan yhdessä opetella. Joskus opiskelijalla saattaa olla jo huomattavasti sujuvammakin taidot digilaitteiden käytössä, mutta silti heillä ei välttämättä ole esimerkiksi tietoa siitä, miten suomen kieltä voisi eri tavoin opiskella tabletin tai älypuhelimien avustuksella, tai miten erilaiset suomalaiset verkkopalvelut toimivat. Ja toisaalta, jos opiskelija osaa jo valmiiksi käyttää älypuheliminta tai tablettia sujuvammin ja voi siten kenties auttaa opettajaansa jossakin asiassa, se voi myös vahvistaa hänen itseluottamustaan ja helpottaa toisaalta muiden vieraiden asioiden opettelua.

Jatkossa on edelleen myös hyvä käydä läpi perusteita sille, miksi digilaitteita halutaan ottaa mukaan opetukseen ja painottaa esimerkiksi sitä, että tablettien ei ole tarkoitus syrjäyttää totuttuja muita hyviä opetuskeinoja ja keskustelevaa kommunikointia, vaan tukea niitä. Tablettien ei myöskään ole tarkoitus olla mikään oppituntien irrallinen viihdyke, mitä jotkut ovat ehkä hieman pelänneet, vaan ne yhdessä monipuolisten verkkomateriaalien kanssa ovat yksi tärkeä kielen opiskelun apuväline muiden joukossa. Siitä huolimatta niiden käyttö sopivassa määrin on yleensä myös virkistävää ja hauskaa, kun ennakoasenteet karisevat. Digilaitteiden, kuten tablettien käyttö vahvistaa samalla niin opiskelijoiden kuin vapaaehtoistenkin digitaitoja, joita voi nykyään kutsua jo välttämättömiksi kansalaistaidoiksi. Kun tuemme digitaitojen opettelua, tuemme samalla pärjäämistä ja tasavertaisuutta yhteiskunnassamme, jossa monet arjen toiminnot on hoidettava digitaalisesti erilaisissa verkkopalveluissa.

Tästä loppuraportista näkyy kauttaaltaan hyvin se, miten vahvasti painotus tablettien käyttöönoton suhteen on vielä toistaiseksi ollut siinä, miten saada useampia vapaaehtoisia mukaan ja siten vähitellen tabletit luontevaksi osaksi suomen kielen opetusta. Edellytyksenä tablettien käytölle opetuksessa ja opiskelijoiden digitaitojen vahvistamiselle on nimittäin se, että vapaaehtoiset itse havaitsisivat näiden merkityksen ja kiinnostuisivat omakohtaisesti asiasta, jotta tällaista tukea ja oivaltamisen mahdollisuuksia olisi mahdollista tarjota myös eteenpäin opiskelijoille. Tähän siis tulisikin erityisesti panostaa myös jatkossa, jotta verkostona voimme olla hyvin mukana ja suunnannäyttäjinä tässä ajassa myös diginäkökulman osalta, kuten moni vapaaehtoisistamme jo onkin.

Digitaalisuuden lisääntyminen on koko yhteiskunnan tasolla valtavan suuri muutos ja se on sitä tietysti etenkin kaikille heille, jotka eivät ole kasvaneet siihen suoraan. Tämä muutos tulee ottamaan aikansa, mikä on huomioitava myös verkoston pohtiessa ja suunnitellessa digipilotin jatkoa.

Digipilotista saatujen kokemusten mukaan tabletit ovat aidosti hyväksi todettu lisä kielenopetuksessa: niiden käyttö rytmittää oppitunteja hyvin ja rikastuttaa kielen opiskelua. Opiskelijoille voi myös antaa hyödyllisiä vinkkejä omalla ajalla käytettävistä digitaalisista oppimateriaaleista, verkkosivustoista ja sovelluksista, joista monet opiskelijat ovatkin ilahtuneet. Toimivien laitteiden, perehdytyksen ja kertausten, tarvittavan tuen (myös vertaistuen) ja kannustamisen lisäksi verkostossa olisi tärkeää panostaa ajantasaisen tiedon ja vinkkien sekä opetusmateriaalin kartoittamiseen ja jakamiseen vapaaehtoisten työn helpottamiseksi digimaailmaan tutustuttaessa. Tässä kannattaa hyödyntää myös olemassa olevia ja alati kehittyviä verkostoja ja yhteistyötahoja, joiden osaamisesta ja tuesta voi olla paljon iloa ja hyötyä uuden edessä, puolin ja toisin.